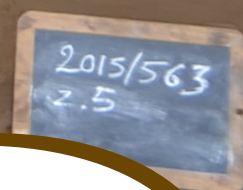

Ruilverkaveling Sint - Rijkers

Fietspaden deel 1

2016 - 2018

Colofon

Uitvoerder:

Vlaamse Landmaatschappij

Velodroomstraat 28
8200 Brugge

www.vlm.be

Opdrachtgever

Ruilverkavelingscomité Sint-Rijkers

Velodroomstraat 28
8200 Brugge

Coverfoto:

© VLM fotoarchief

Datum rapport

augustus 2018

status / revisie
definitief

VLM

DEEL 1	Algemeen	2
DEEL 2	Kenmerken.....	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Archeologische voorkennis.....	9
DEEL 3	Zones.....	12
3.1	Zone 1	12
3.2	Zone 2	16
3.3	Zone 3 en 4.....	20
3.4	Zone 5	25
3.5	Zone 6	32
DEEL 4	Besluit	35

DEEL 1 ALGEMEEN

In de gemeentes Alveringem, Veurne en Lo-Reninge (West-Vlaanderen) loopt momenteel het ruilverkavelingsproject Sint-Rijkers. De belangrijkste doelstelling is het verbeteren van de agrarische structuur via het ruilen en verbeteren van de landbouwgronden. Daarnaast zijn er ook diverse maatregelen voorzien ter bevordering van de verkeersveiligheid, het recreatief medegebruik, de uitbouw, nazorg en beheer van de natuur, landschap en water, het archeologische erfgoed, en de leefbaarheid van de dorpen.

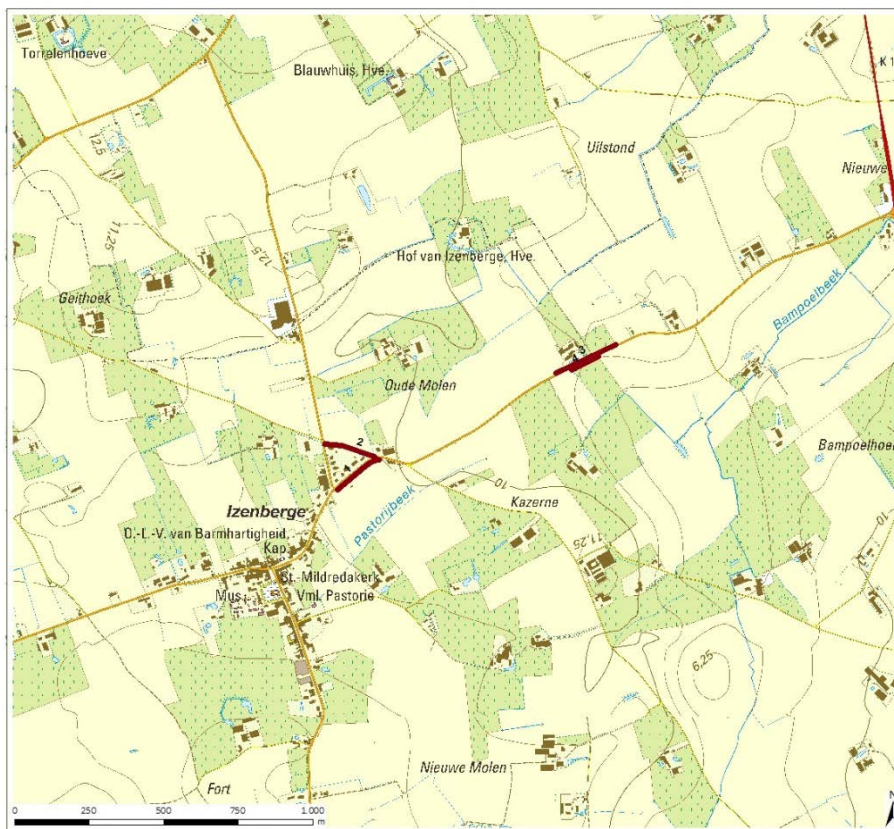
Dit rapport behandelt het dossier 'Fietspaden deel 1'. De aanleg ging van start in september 2016 en werd afgerond in maart 2018.

1.1 Administratieve gegevens

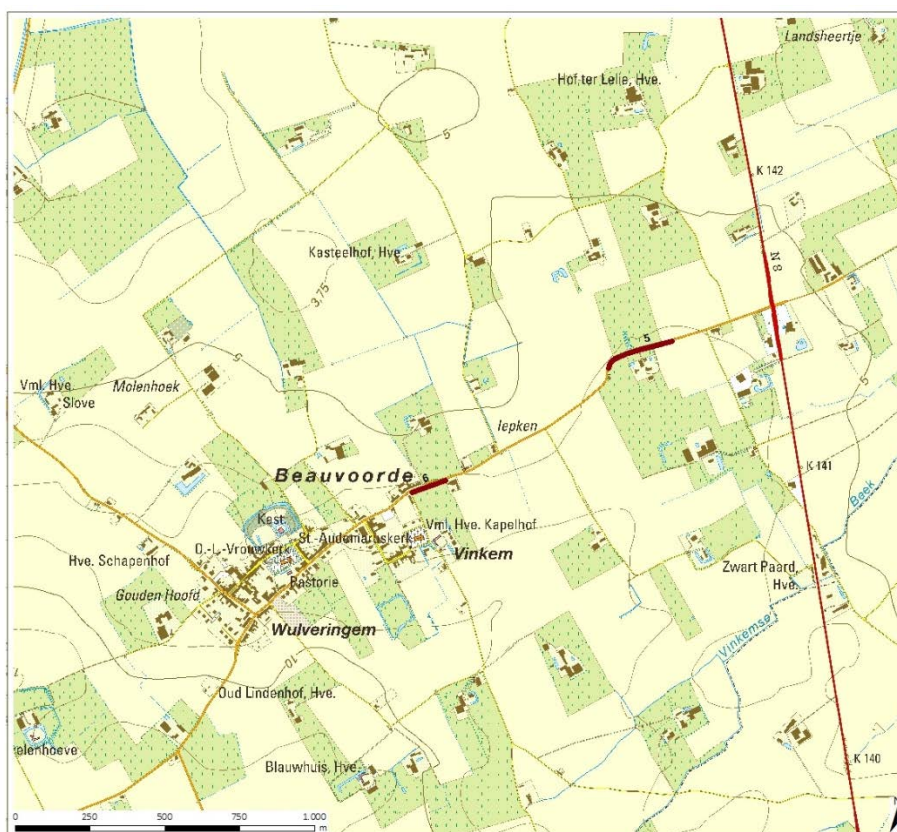
Project	Ruilverkaveling Sint-Rijkers
Uitvoeringsdossier	Fietspaden deel 1
Gemeente	Alveringem, Veurne
Opgravingsvergunning	2015/563
Datum	September 2016- maart 2018

De zes zones omvatten:

- Zone 1: Zuidelijke kant Izenbergstraat (percelen 84F, 88D, 89B, 90G), met een lengte van 220 m: in deze zone wordt de kruising van twee Romeinse wegen verwacht;
- Zone 2: Oude Molenstraat (perceel 10), lengte 150 m: Romeinse weg;
- Zone 3: Izenbergstraat, perceel 106b, lengte 120 m: CAI 75098: middeleeuwse site
- Zone 4: Izenbergstraat, perceel 98c, lengte 120 m: CAI 75816: site met walgracht
- Zone 5: Gouden Hoofdstraat, perceel 649b, 653^e, 655a, lengte 250 m: site met walgracht
- Zone 6: Gouden Hoofdstraat, perceel 551a, lengte 120 m: site met walgracht.

Figuur 1 Overzicht van de verschillende zones (1 t/m 4). Bron ondergrond: Digitale versie van de topografische kaart 1/10.000, NGI (AGIV).

Figuur 2 Overzicht van de verschillende zones (5 en 6). Bron ondergrond: Digitale versie van de topografische kaart 1/10.000, NGI (AGIV).

Conform het Decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium en het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 worden alle werken van de Vlaamse Landmaatschappij aan artikel 127 onderworpen. Artikel 127 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening stipuleert dat voor vergunningsplichtige werken aangevraagd door publiekrechtelijke personen of instanties een bindend advies moet worden gevraagd aan de bevoegde instantie voor het archeologisch erfgoed.

De voorgestelde maatregelen betroffen het aanleggen van een fietspad met een naastliggende gracht. Omdat hier de gracht verlegd wordt en het fietspad wordt aangelegd op de oude gracht, is er een minimale bodemimpact. Toch is dit één van de weinige mogelijkheden om een kennisopbouw te vergaren van dit buitengebied. Samen met Onroerend Erfgoed werd overlegd wat de mogelijkheden zijn voor een onderzoek bij dergelijke werken. Door middel van een eerder non-destructief archeologische prospectie (Meylemans, 1999) zijn zes archeologische sites in kaart gebracht in de buurt van deze maatregelen. Tijdens de werken zou bekeken worden of hier archeologische sporen aanwezig zijn. Dit gebeurde waar mogelijk in de vorm van een proefsleuf op de breedte van het nieuwe fietspad. In het merendeel van de zones werd het nieuwe fietspad op de gedempte gracht aangelegd, waarbij de enige verstoring een nieuwe langsgracht is. Hier gebeurde een inspectie van de profielwand.

Daarnaast was er ook een lange looptijd van dit project. In de bestek van de werken werd bepaald dat met de grond van de nieuwe baangracht de naastliggende, oude bermgracht gevuld wordt. Deze vulling diende minimaal 1 jaar 'te rusten', vooraleer de ondergrond stabiel genoeg was om het fietspad te kunnen aanleggen.

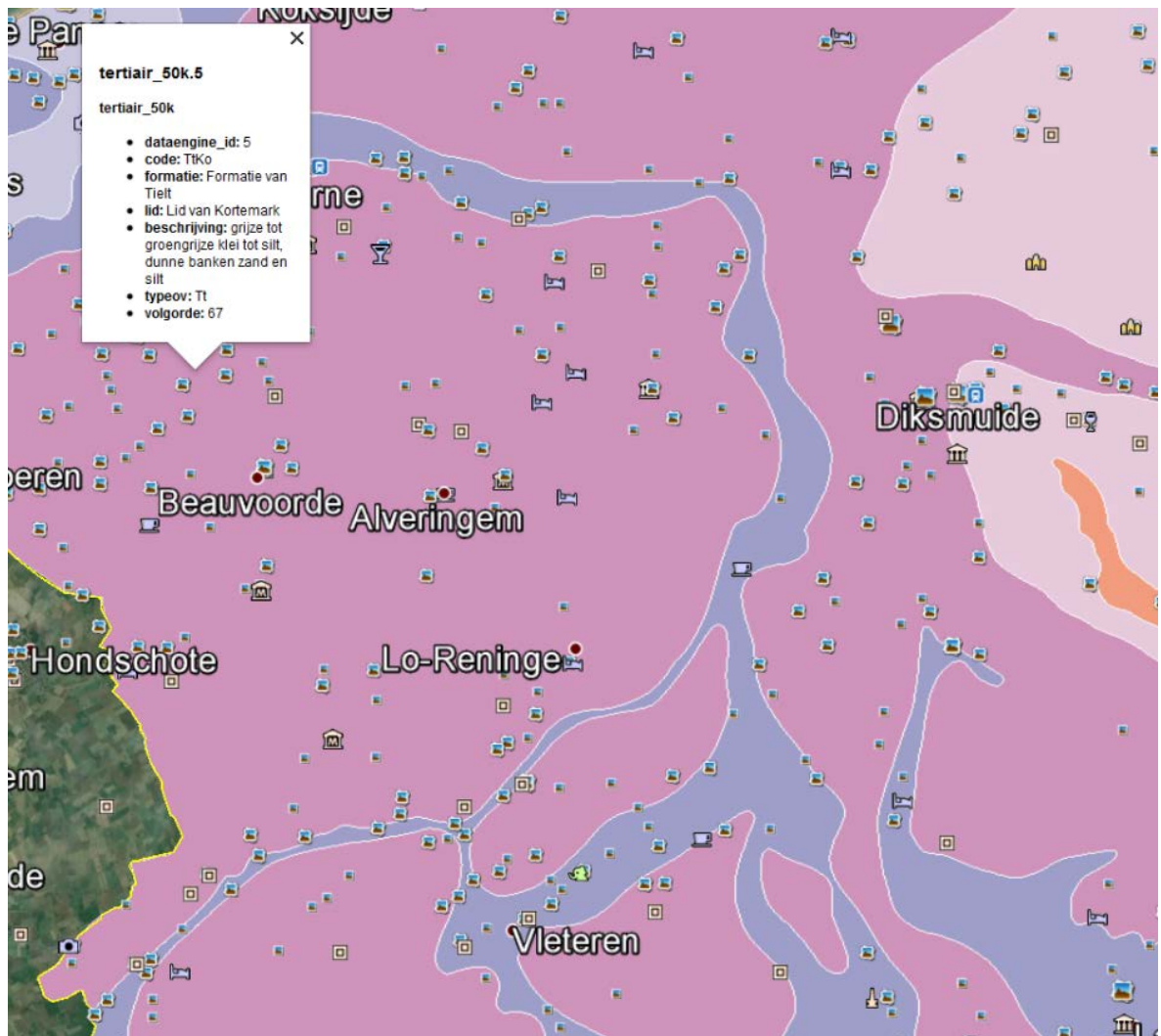
Helaas liep de werf wat moeilijk: er waren diverse problemen met het weer en de omwonenden. Het uitgraven van de werken de grachten is pas na geruime tijd doorgegeven. Ook de wegwaffer in zone 2 en in zone 6 werd te laat doorgegeven. Hierdoor is de controle suboptimaal geweest.

DEEL 2 KENMERKEN

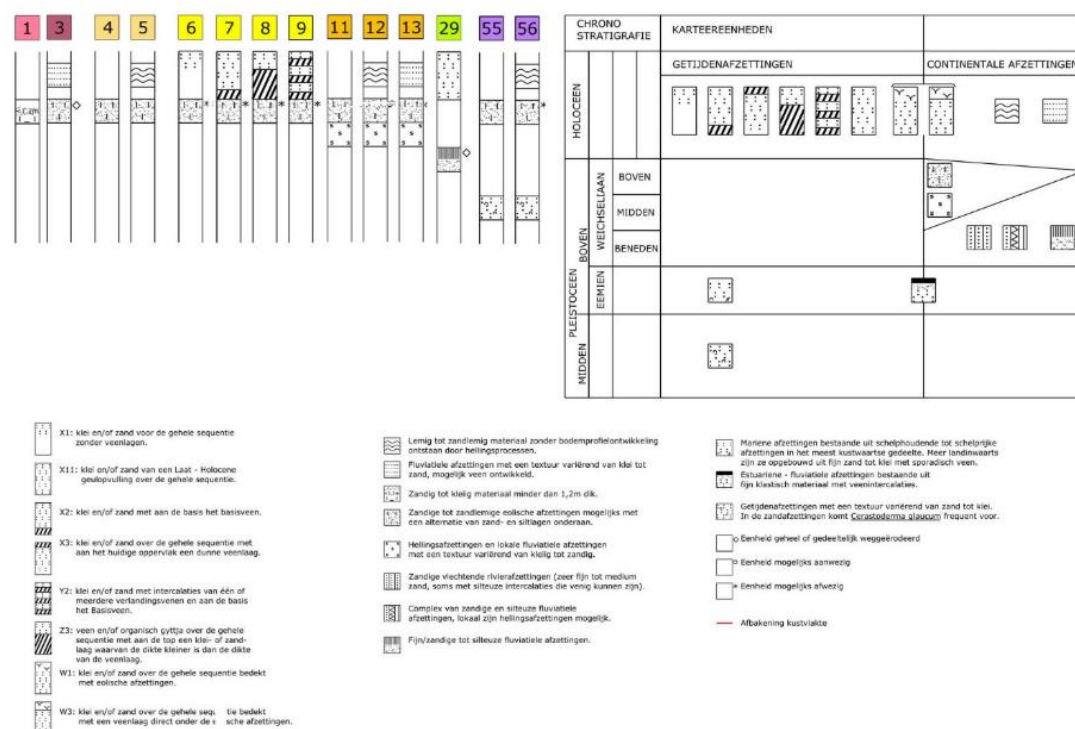
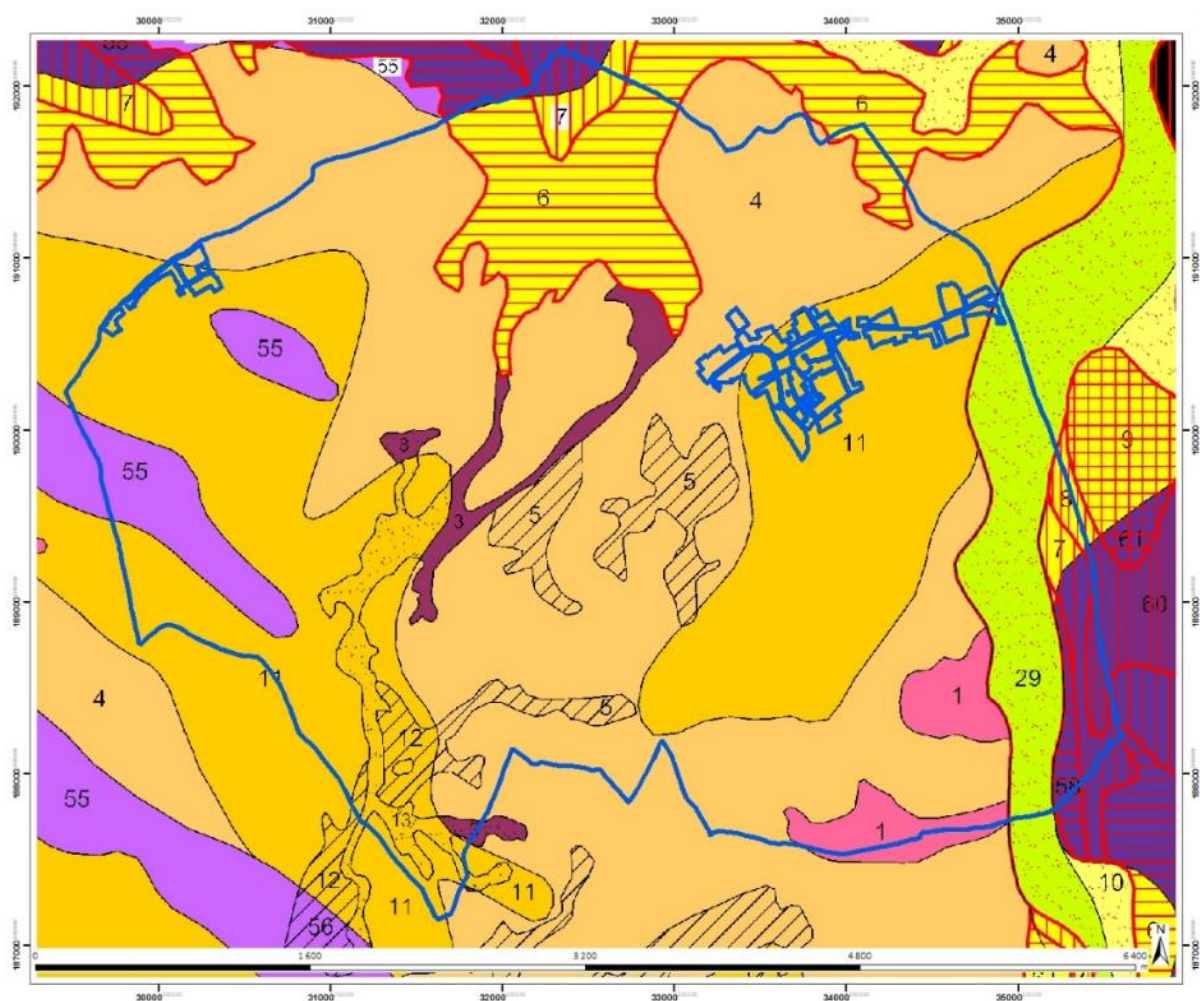
2.1 Algemeen

Ruilverkaveling Sint-Rijkers ligt grotendeels op het Plateau van Izenberge. Aan de oost- en noordoost-zijde gaat het gebied over in de Kustvlakte en IJzerinterfluvium. De Kustvlakte is vlak, met een gemiddelde hoogte rond + 2.5 m TAW. Het Plateau van Izenberge heeft een licht golvend oppervlak met een variërende hoogte van + 5 m tot + 15 m TAW.

De afzettingen in de diepst gelegen delen van de valleien bestaan uit de Formatie van Kortrijk (Tertiair; Onder Eoceen; in de IJzervallei voornamelijk lid van Aalbeke: donkergrijze zware klei met glimmers, ongeveer 10 m dik). Op het Plateau komt de Formatie van Tielt voor (Tertiair, Onder Eoceen; Lid van Kortemark: Groengrijze, kleihoudend zand, ongeveer 15 m dik). Dit zijn alle mariene sedimenten, afgezet in een ondiepe, zuidelijke bocht van de Noordzee, tegen een min of meer stabiel geheel (Massief van Brabant). In een eerste plaats wordt het lid van Aalbeke afgezet, in een later stadium het Lid van Kortemark. Vanaf het einde van het Tertiair schuurt de IJzer met zijbeken diepe brede dalen uit. Hierdoor is de Formatie van Tielt (Lid van Kortemark) uitgeschuurd in de valleien en dagzoomt de Formatie van Kortrijk (zie Figuur 3). Dit neemt een aanvang vanaf het einde van het Tertiair.

Figuur 3 De afgedekte geologische kaart (Tertiair), geprojecteerd op Google Earth. In paars het lid van Kortemark, in blauwpaars het lid van Aalbeke. Bron: <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/services.html#Qondergrondkaarten>

Figuur 4 Quartair Profieltypekaart kaartblad 19-20 Veurne-Roeselare, geprojecteerd onder de blokgrens (blauw) en de afgeleide legende. Bron: DOV – Agiv.

Gedurende de Würmijstijd (70.000 – 10.000 jaar geleden) worden zandige tot lemige (niveo-eolische) sedimenten afgezet. Zowel het Plateau als de beekdalen worden afgedekt. Tijdens de warmere perioden in het begin van het Holoceen schuren de beken zich opnieuw een bedding uit in het niveo-eolische dek. Hierdoor ontstonden soms boreale stuifzanden langs de randen van de valleien. De combinatie van de zeespiegelstijging verhoogde waterafvoer leidt vanaf het subboreaal tot een geleidelijke vervening van deze valleien.

Het Plateau van Izenberghe wordt gekenmerkt door een zandleemdek bovenop de Tertiaire ondergrond (Lid van Kortemark). De dikte bedraagt zelden meer dan 3 m, het reliëf wordt bepaald door de ondergrond. Later tijdens het Holoceen ontwikkelden de bodems onder bos een bruine (droge zandleemgronden) of een grijsbruine (vochtige zandleemgronden) humusaanrijking. Door de cultivatie zijn sommige profielen afgeknot door bodemerosie, wat nog steeds doorgaat (Moormann, 1951). Dit alles zorgt voor een uitgesproken micro-reliëf, met laagten en licht gebolde akkers (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

2.2 Archeologische voorkennis

Zoals hoger vermeld is op het plateau van Izenberghe werd in 1998 een archeologisch inventariserend en waarderend bureauonderzoek uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij (Meylemans, 1999). Hiervoor werden een groot aantal bronnen gebruikt (archeologische literatuur, toponymie, cartografische en iconografische bronnen, inclusief kaartboeken; luchtfotografie, collecties van *archaeologica*, informatie van personen). Dit leverde een inventaris op van alle gekende en mogelijke archeologische sites. Deze sites zijn gewaardeerd. Daarnaast werd ook een waardering van het landschap op archeologisch vlak opgesteld.

Het gebied is over het algemeen archeologisch interessant. Opvallend zijn de weinige gegevens in de Centraal Archeologische Inventaris¹ van steentijden (3 op het plateau, waarvan geen enkele binnen

¹ “De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.”

het projectgebied), metaaltijden en Romeinse tijd. Dit is eerder een stand van het onderzoek. Pas sinds enkele jaren komen bij systematisch onderzoek sporen uit de late ijzertijd en Romeinse tijd tevoorschijn (Romeins vlakgraf aan de Hoogstraat, Alveringem – CAI 151563; een grafstructuur uit de late ijzertijd aan de Hoogstadestraat in Hoogstade – CAI 151564; en een mogelijke enclosure aan de Eikhoek, Hoogstade uit de Late IJzertijd of Romeinse tijd – CAI 163930). Onderzoek op het Fluxys-tracé tussen Poperinge en Staden (Beke & Demey, 2016) toont aan dat ook in deze streek de bewoning uit alle periodes sterk vertegenwoordigd is.

Zo zijn verschillende wegen in het projectgebied aangeduid als mogelijk Romeinse weg (Looweg, Tommestraat, Romanestraat; Veurnestraat, Elzentapstraat en Sikkelstraat; Houtemstraat, Oude Molenstraat, Bampoelstraat en Clamarastraat: Izenbergestraat, Sintrijkersstraat, Rozendaalstraat, Fortem). Termote ziet in sommige perceleringen eveneens een eventuele Romeinse perceelsstructuur (Termote, 1990).

Daarnaast zijn in het projectgebied en op het plateau verschillende *-ghem* -toponiemen en vroeg-middeleeuwse bekeringsverhalen, wat verwijst naar bewoning in de vroege middeleeuwen.

Opvallend in het gebied is vooral de spreiding van de vele sites met walgracht. Dit fenomeen komt op in de 12de en 13de eeuw, onder invloed van de economische welvaart (Veurne, Nieuwpoort, Hond-schoote). In de 14de eeuw volgde een eerste economische neergang en oorlog (o.a. de slag bij Kassel, 1328) al tot verlaten van de economisch minder rendabele hoeves. Een zelfde fenomeen herhaalde zich in de 16de en 17de eeuw, en in de 18de eeuw (Meylemans, 1999).

DEEL 3 ZONES

3.1 Zone 1

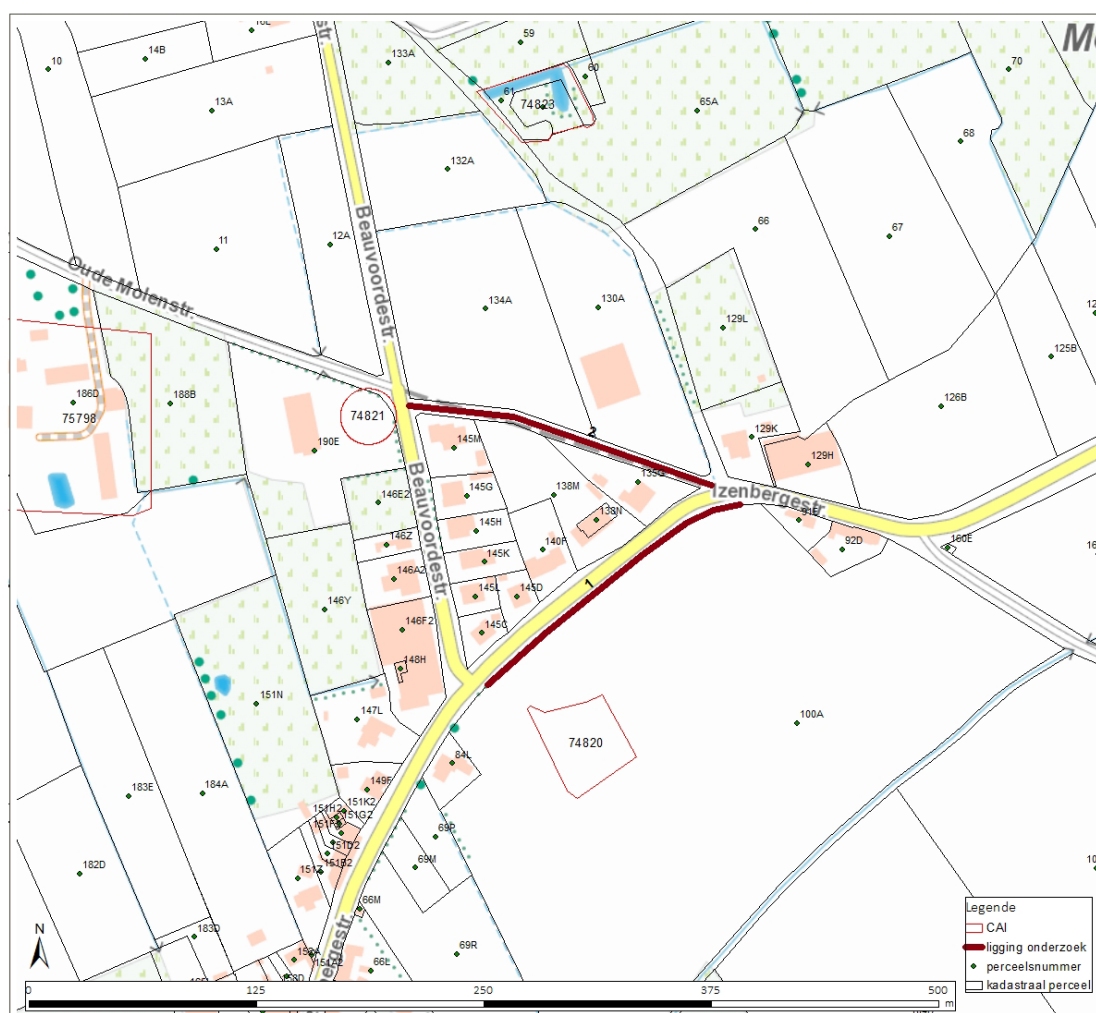
3.1.1 Algemeen

De zone ligt aan de zuidrand van de Izenbergestraat, te Izenberge. Het bodemgebruik bestaat uit landbouwgebruik / akker.

Locatie Izenbergestraat z.n., 8690 Alveringem

X/Y 29898 / 188766 – 30041 / 188865

Kadaster Alveringem, sectie B, perceel 100A en openbaar domein

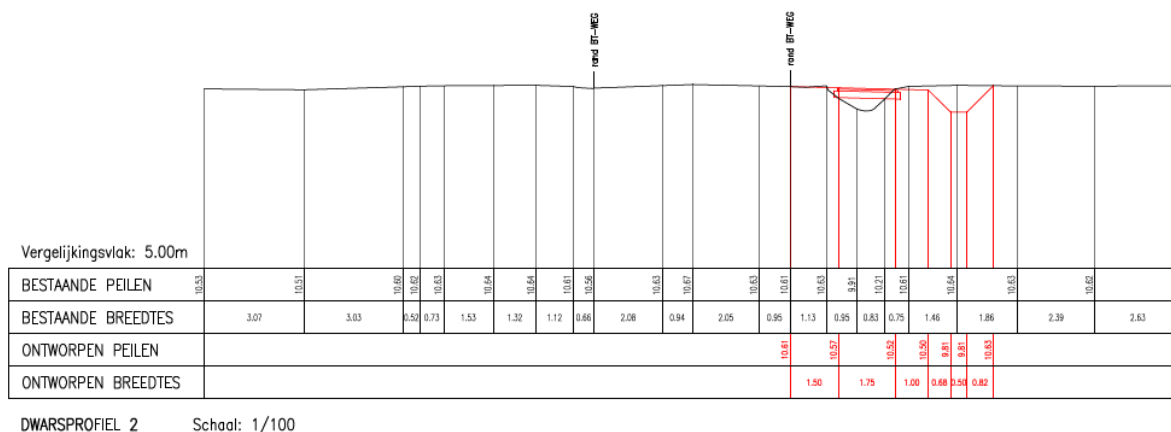

Figuur 6 De ligging van zone 1 en zone 2 op de topografische kaart, met aanduiding van de kadastrale percelen en gekende archeologische sites. Bron: Cartoweb, NGI; Digitale kadastrale

percelenplannen (CadMap), toestand 01/012017, Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Informatie Vlaanderen, 2017); Centraal Archeologische Inventaris, Mercatorweb.

Geplande werken

In deze zone wordt een gracht aangelegd naast de bestaande gracht. De bestaande gracht wordt gedempt met de uitgegraven grond. Na een jaar wordt de wegkoffer gegraven op de gedempte gracht.

Figuur 7 Het nieuwe dwarsprofiel. Zwart = bestaande toestand; rood = nieuwe toestand

Archeologische verwachting

Volgens Cools (1985, naar Meylemans, 1999) heeft de Izenbergestraat te maken met de Romeinse kustverdediging van de late derde en vierde eeuw. Indien men de weg doortrekt komt men terecht in Beerst, één van de hypothetische Romeinse verdedigingspunten van Cools, waarna de weg verder loopt via Koekelare naar Ichtegem, en kruist de Zeeweg (de oude heirbaan van Oudenburg naar Kortrijk), om ten slotte aan te sluiten op de Steenstraat (heirweg Brugge-Kassel). Ook de Oude Molenstraat (met in het verlengde de Bampoel- en Clamarastraat) zou een Romeinse weg zijn die uiteindelijk aansluit op de Steenstraat.

Rondom rond de locatie zijn enkele (indicatoren van) sites met walgracht aanwezig (CAI-nrs. 74820, 74823, 75798). Op de Ferrariskaart staat de 'Molen van Isenberge' (CAI-nr. 74821) vlakbij (zie ook fig. 10).

Fysische kenmerken

De bodem ter hoogte van zone 1 bestaat grotendeels uit een Lca, een matig droge zandleembodem met textuur B-horizont. Een klein gedeelte bestaat uit een Ldc, een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte textuur B horizont. Ook bebouwde zones (OB) komen voor. Een kleine zone ten zuiden

van de maatregel staat gecatalogeerd als een Lep(o), een natte, sterk gleyige zandleembodem met een reductiehorizont. De bodem heeft geen profielontwikkeling. De (o) wijst op een sterk antropogene invloed, wat logisch is gezien de aanwezigheid van een site met walgracht op deze plaats.

Figuur 8 Zone 1 en 2 op de bodemkaart. Bron: Bodemkaart 2_0, Dienst Land en Bodembescherming, correcties 2017 (DOV, 2017).

Methodiek

Gezien de beperkte verstoring door het graven van een gracht werd op deze plaats een inspectie van de gracht voorzien.

Zoals hoger vermeld was er door een verkeerde communicatie een periode over gegaan tussen uitvoering en veldinspectie van de gracht. De gracht was reeds gegraven begin 2017. De archeoloog werd verwittigd begin oktober 2017. De terreinsituatie bestond uit een gracht, gedeeltelijk begroeid, waarvan de wanden niet 'vers' waren. Hierdoor was de zichtbaarheid slecht. Gezien de controle zich richtte op een mogelijk Romeinse aanwezigheid, werd vooral gekeken of vondstenmateriaal aanwezig was.

3.1.2 Resultaten

Vondstenmateriaal werd niet aangetroffen. Sporen waren niet zichtbaar. Vervolgonderzoek werd niet uitgevoerd.

Figuur 9 De terreinsituatie van zone 1.

Zie zone 1. Net zoals de Izenbergestraat zou de Oude Molenstraat onderdeel uitgemaakt hebben van het Romeinse wegennet in de late derde en vierde eeuw in het kader van de Romeinse kustverdediging (Meylemans, 1999, naar Cools, 1985). De Oude Molenstraat sluit enerzijds aan op Houtemstraat, en anderzijds op de Bampoel- en Clamarastraat, om dan via de Merkem verder te lopen richting de Steenstraat. De weg sloot mogelijk al eerder aan op de Looweg om zo aansluiting te geven op de Steenstraat.

Op de hoek van de Oude Molenstraat en de Beauvoordestraat stond de 'Molen van Isenberge' (CAI-nr. 74821). Op de Ferrariskaart staat ook de Oude Molenweg nog duidelijk aangegeven. Op de Atlas der Buurtwegen is dit gedeelte aangeduid als 'Chemin nr.6'.

Er kan dus zowel Romeinse elementen, als een vroegere straatverharding verwacht worden.

Figuur 11 Zone 1 en 2 op de Ferrariskaart. Bron: Historische cartografie, Koninklijke Bibliotheek België, Informatie Vlaanderen.

Fysische kenmerken

Zie zone 1.

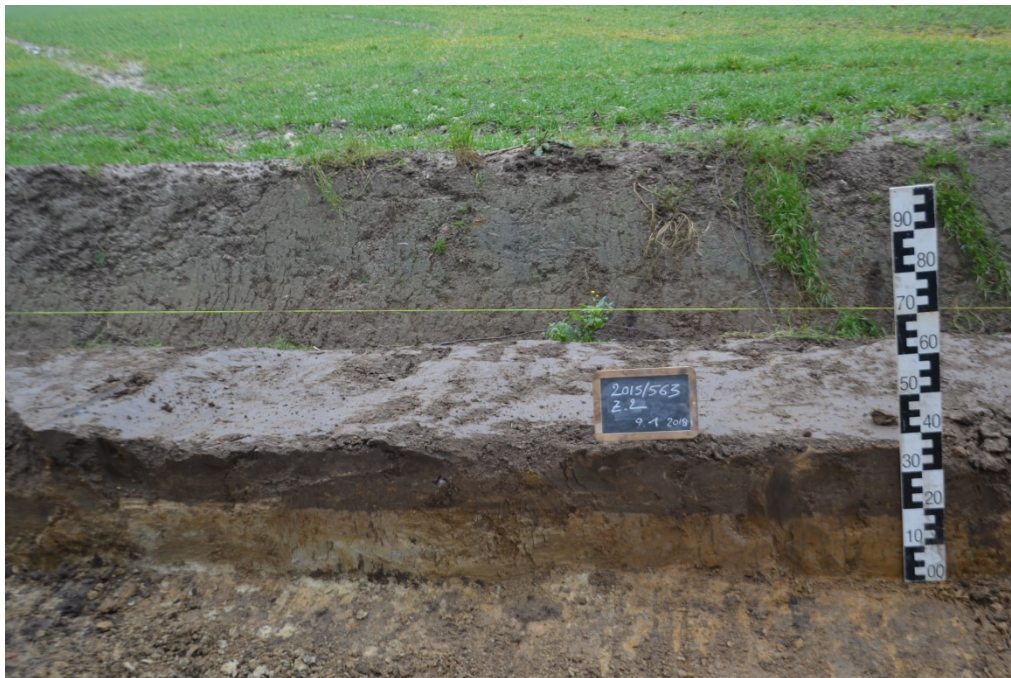
Methodiek

Een wegcunet werd uitgegraven, waarna deze geïnspecteerd kon worden. Dit wegcunet werd opgemeten, en archeologisch geïnspecteerd.

3.2.2 Resultaten

Zone 2 is quasi volledig verstoord.

Het profiel bestaat uit een donkerbruine Ap, lemig, materiaal, die zeer scherp overgaat op de onderliggende geel tot witgele, zandlemige C-horizont. De bouwvoor is gemiddeld zo'n 20 cm dik. Deze bodem is duidelijk scherp afgetopt.

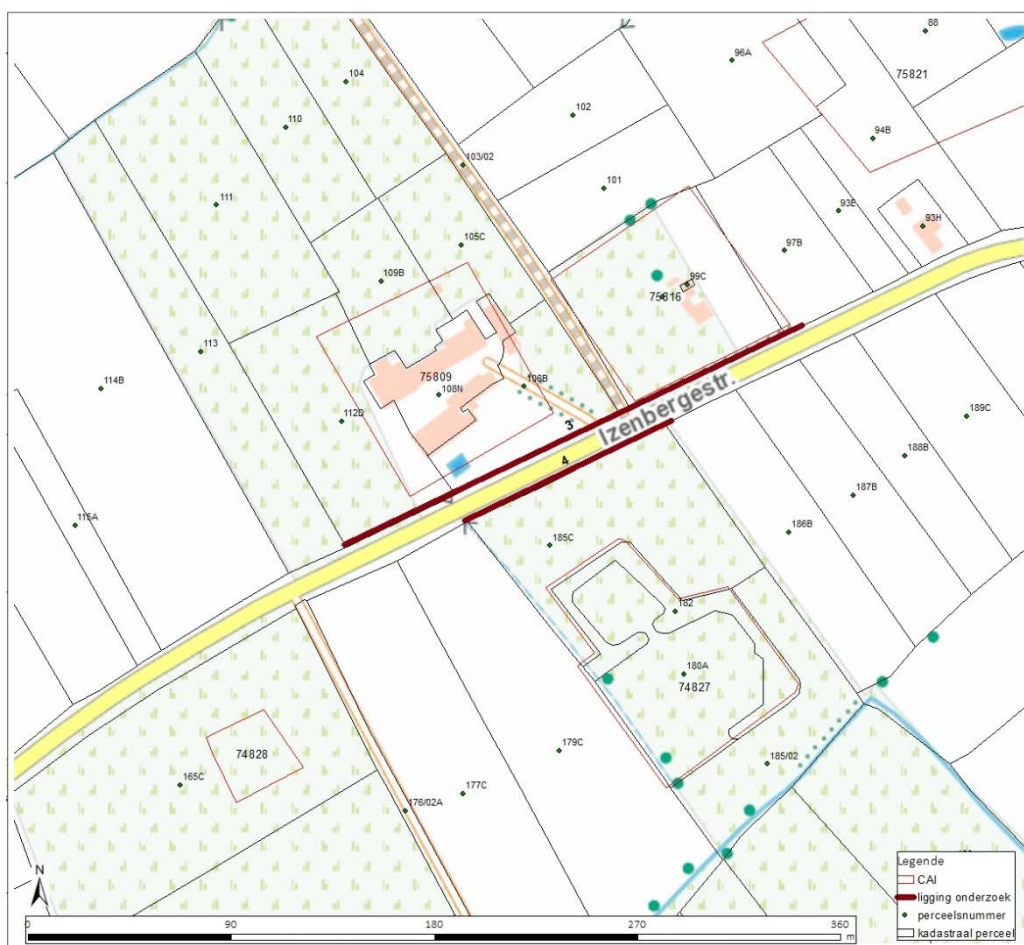
Tot halverwege is de bouwvoor, vermengd met kasseiresten, onderfundering, ... aanwezig.

Verder is een scherpe aflijning tussen bouwvoor en C-horizont zichtbaar (A-C-; waarbij de C-horizont duidelijk is afgetopt. Enkele plantkuilen met recent materiaal (ijzer, tegels). Het algemene vonsten-materiaal bestaat uit een baksteenresten, koolas, betonijzers, puinstabilisé.

3.3 Zone 3 en 4

Zone 3 en 4 liggen aan beide zijden vande Izenbergestraat ter hoogte van de nummers 165 – 173, Alveringem. De noordzijde (zone 3) gaat over in tuinen en opritten van de achterliggende woningen. Aan de zuidzijde (zone 4) is een akker aanwezig.

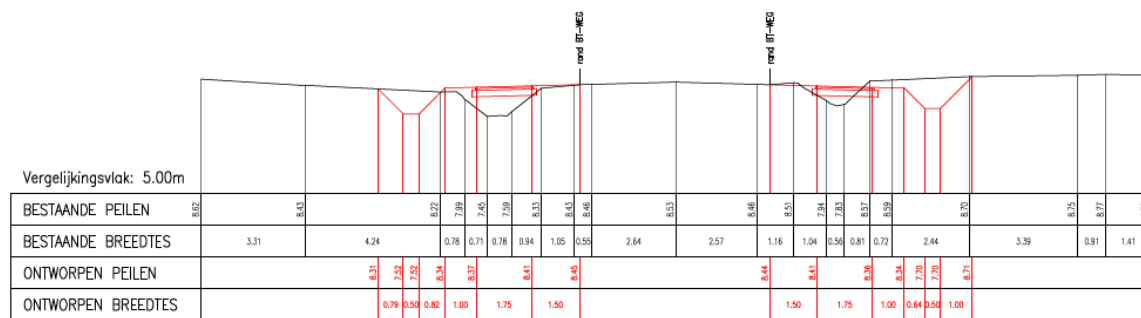
Locatie Izenbergestraat 165 – 173, 8690 Alveringem
X/Y 30634 / 189155 – 30834 / 189252
Kadaster Alveringem, sectie A, 106B (zone 3) en 185C (zone 4)

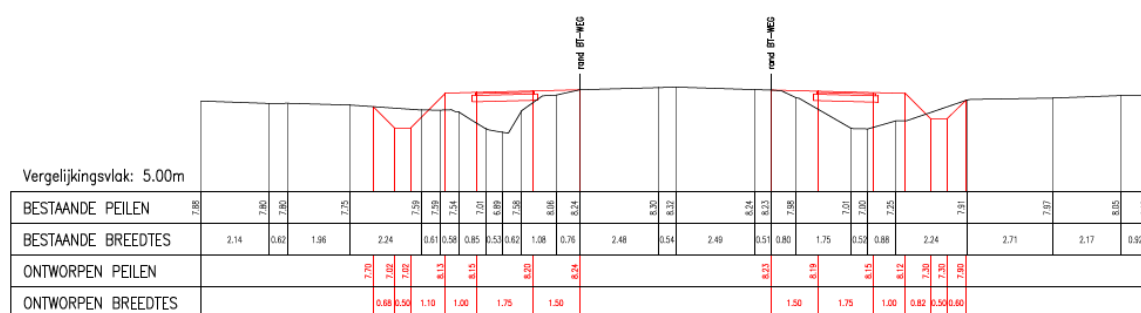
Figuur 12 De ligging van zone 3 en zone 4 op de topografische kaart, met aanduiding van de kadastrale percelen en gekende archeologische sites. Bron: Cartoweb, NGI; Digitale kadastrale percelenplannen (CadMap), toestand 01/012017, Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Informatie Vlaanderen, 2017); Centraal Archeologische Inventaris, Mercatorweb.

Geplande Werken

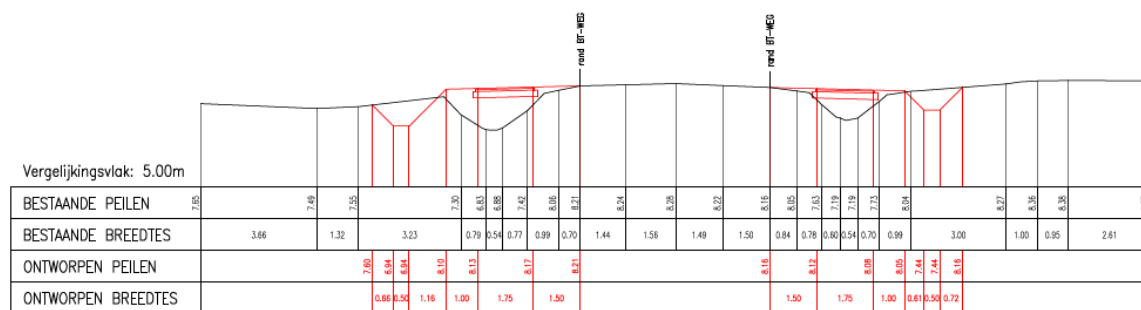
De geplande werken bestaan uit het graven van een nieuwe gracht, en het dichten van de oude gracht. Na het zetten van bodem wordt het fietspad aangelegd bovenop de oude gracht.

DWARSPROFIEL 18 School: 1/100

DWARSPROFIEL 19 School: 1/100

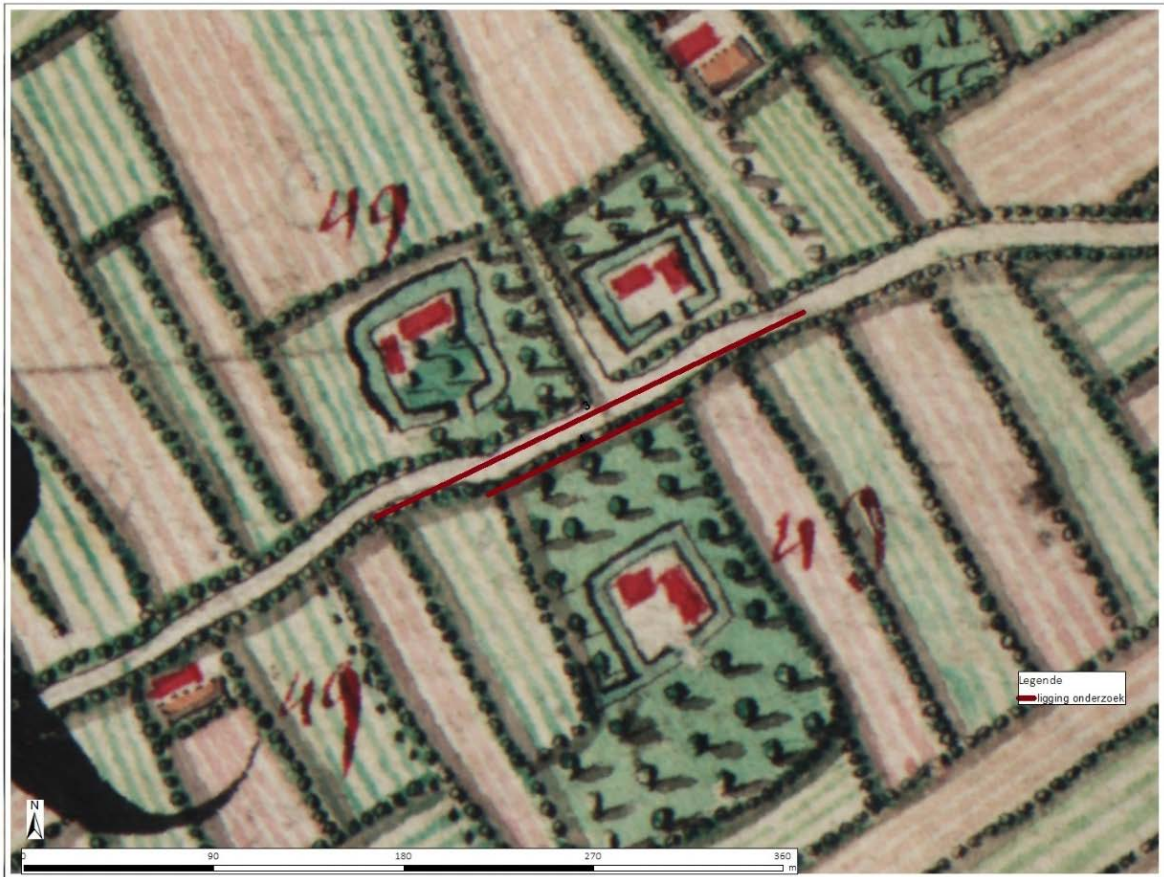

DWARSPROFIEL 20 School: 1/100

Figuur 13 De oude (zwart) en nieuwe (rood) dwarsprofielen van de geplande werken ter hoogte van zone 3 en 4.

Archeologische verwachting

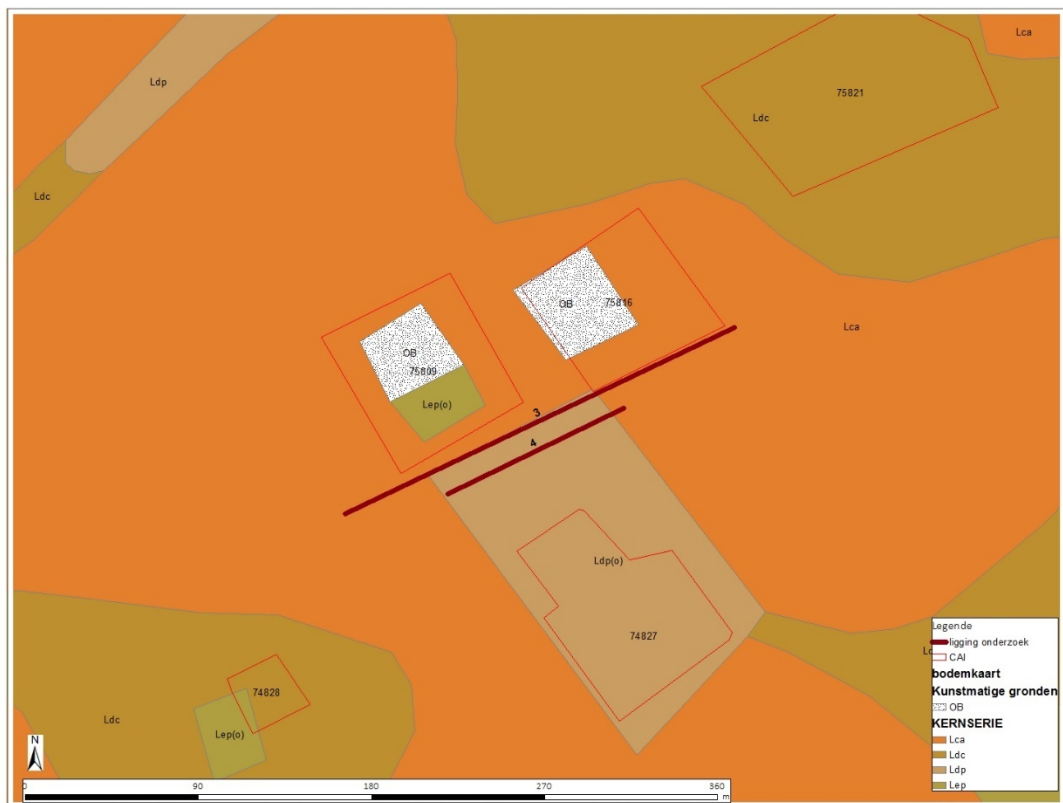
De zones liggen tussen drie sites met walgracht, aan beide zijdes van de weg. Aan de noordzijde (zone 3) zijn beide sites nog bewoond (CAI-nrs. 75809, 75816). Deze sites zijn geïdentificeerd aan de hand van de historische kaarten. De site met walgracht aan de zuidzijde (zone 4, CAI-nr. 74827) is verlaten. Deze site is momenteel in gebruik als akker en is niet meer leesbaar vanop straatniveau.

Figuur 14 Zone 3 en 4 op de Ferrariskaart (1777). Bron: Historische cartografie, Koninklijke Bibliotheek België, Informatie Vlaanderen.

Fysische kenmerken

Het gebied bestaat grotendeels uit een Lca, een matig droge zandleembodem met textuur B-horizont. Een klein gedeelte bestaat uit een Ldc, een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte textuur B horizont. Ook bebouwde zones (OB) komen voor. Tussen de site 75809 en de straatzijde komt een Lep voor, een natte, sterk gleyige zandleembodem met reductiehorizont. De volledige akker waar op de zuidelijke site, 74827 ligt, staat gecatalogeerd als een Ldp(o), een matig natte zandleembodem zonder profielontwikkeling en een sterk antropogene invloed.

Figuur 15 Zone 3 en 4 op de bodemkaart met aanduiding van de Centraal Archeologische Inventaris. Bron: Bodemkaart 2_0, Dienst Land en Bodembescherming, correcties 2017 (DOV, 2017); Centraal Archeologische Inventaris, Mercator-web.

Methodiek

Gezien de beperkte verstoring door het graven van een gracht werd op deze plaats een inspectie van de gracht voorzien.

Zoals hoger vermeld was er door een verkeerde communicatie een periode over gegaan tussen uitvoering en veldinspectie van de gracht. De gracht was reeds gegraven begin 2017. De archeoloog werd verwittigd begin oktober 2017. De terreinsituatie bestond uit een gracht, gedeeltelijk begroeid, waarvan de wanden niet 'vers' waren. Hierdoor was de zichtbaarheid slecht. Daarom werd vooral geïnventariseerd op vondstenmateriaal, zowel in de gracht als (in het geval van zone 4) op de akker.

3.3.1 Resultaten

Vondsten zijn niet aangetroffen. Sporen noch structuren waren niet zichtbaar.

Figuur 16 Zicht vanuit het zuiden op zone 4 (gracht vooraan) en zone 3 (overzijde weg).

Figuur 17 Zicht op zone 4.

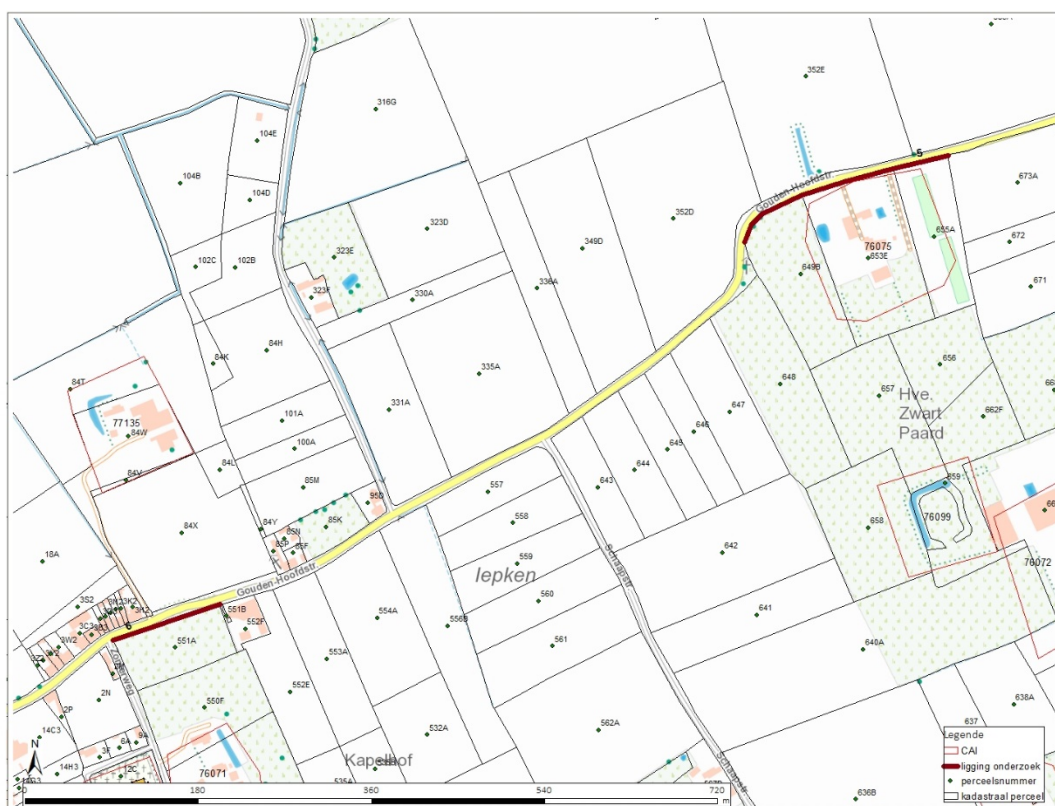
3.4 Zone 5

Zone 5 ligt langs de Gouden-Hoofdstraat in Veurne. De weg maakt hier een bocht, in deze bocht staat een kapelletje. Tussen dit kapelletje en het achterliggende weiland wordt het fietspad aangelegd, waarna deze aan de voorzijde van een oude hoeve passeert.

Locatie Gouden Hoofdstraat, Veurne

X/Y 30899 / 191506 – 31113 / 191595

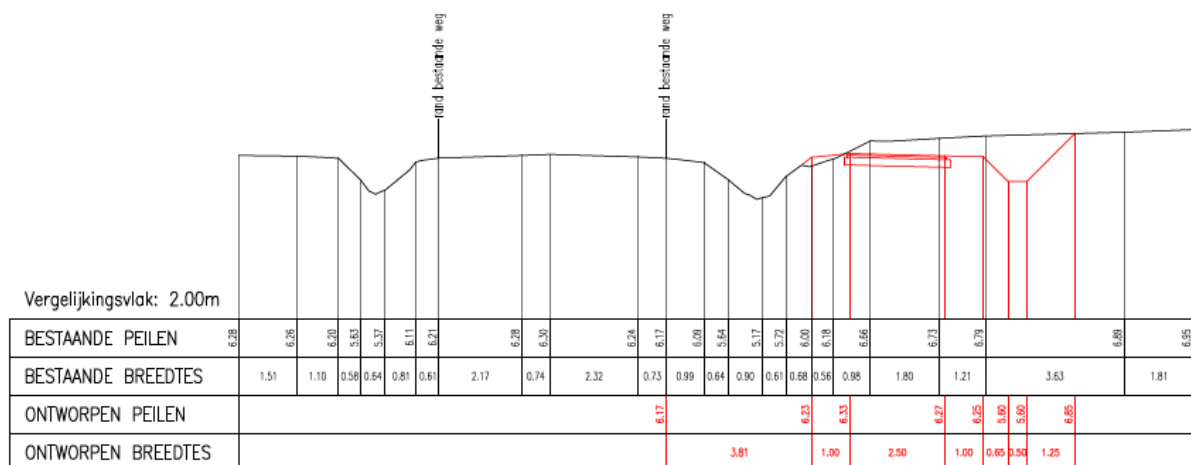
Kadaster Veurne, sectie B, percelen 649B, 653^E, 655A

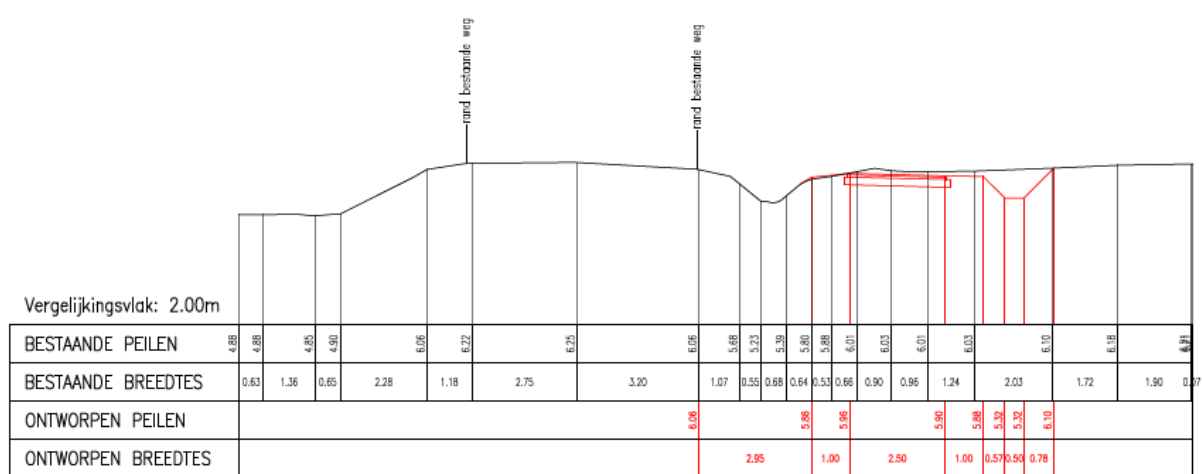
Figuur 18 De ligging van zone 5 (rechts, in roodbruin) en zone 6 (links, in roodbruin) op de topografische kaart, met aanduiding van de kadastrale percelen en gekende archeologische sites. Bron: Cartoweb, NGI; Digitale kadastrale percelenplannen (CadMap), toestand 01/012017, Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Informatie Vlaanderen, 2017); Centraal Archeologische Inventaris, Mercatorweb.

Geplande Werken

Dit is één van de weinige plaatsen waar het fietspad niet wordt aangelegd bovenop de gedempte gracht. Een nieuwe gracht wordt gegraven met hiernaast een fietspad.

DWARSPROFIEL 21 Schaal: 1/100

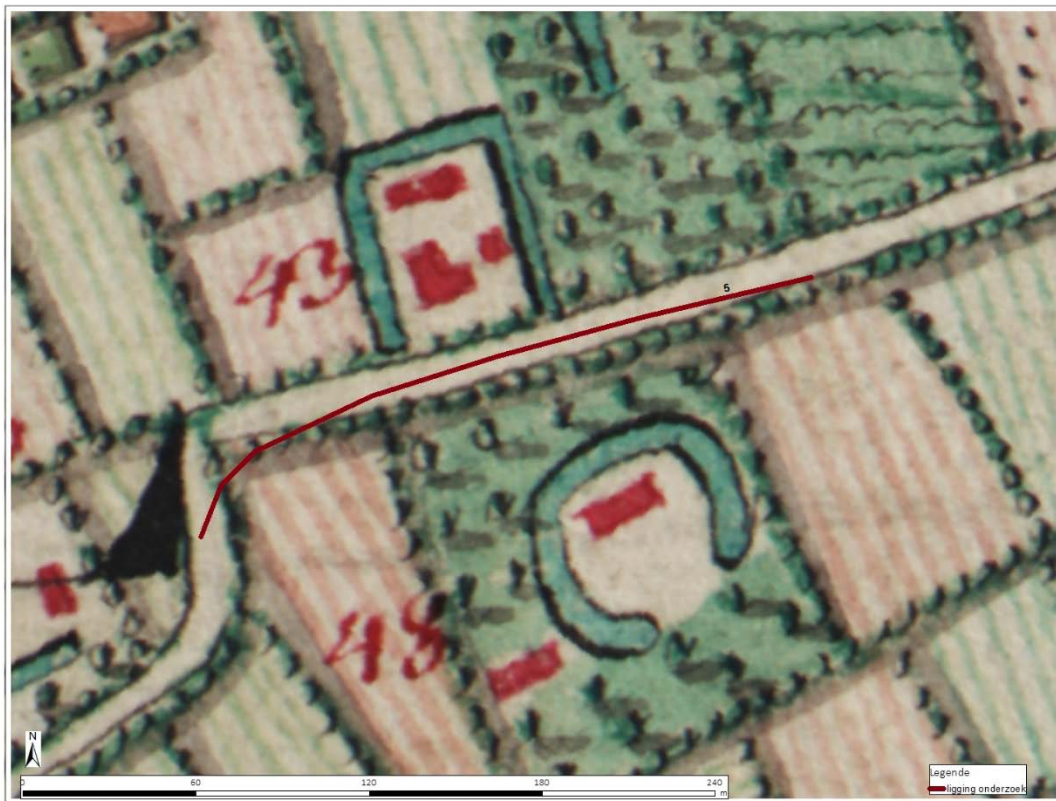

DWARSPROFIEL 22 Schaal: 1/100

Figuur 19 Het geplande dwarsprofiel (in rood) van zone 5. In zwart de situatie voorafgaand de werken.

Archeologische verwachting

Ter hoogte van de maatregel in zone 5 ligt, zoals duidelijk zichtbaar op de Ferrariskaart, een site met walgracht. Daarnaast snijdt de maatregel mogelijk een plaggendeek aan, wat zoals gekarteerd op de bodemkaart net ten zuiden hiervan ligt.

Figuur 20 Zone 5 op de Ferrariskaart (1777). Bron: Historische cartografie, Koninklijke Bibliotheek België, Informatie Vlaanderen.

Fysische kenmerken

De maatregel in zone 5 ligt op de overgang van een Lca, een matig droge zandleembodem met textuur B-horizont, naar een Pcm, een matig droge licht zandleembodem met dikke antropogene humus A horizont. Aan de noordzijde van de weg ligt een OC, een verdwenen bebouwing. Een bebouwde zone is aanwezig net ten zuiden van de maatregel.

Figuur 21 Zone 5 en zone 6 op de bodemkaart met aanduiding van de Centraal Archeologische Inventaris. Bron: Bodemkaart 2_0, Dienst Land en Bodembescherming, correcties 2017 (DOV, 2017); Centraal Archeologische Inventaris, Mercatorweb.

Methodiek

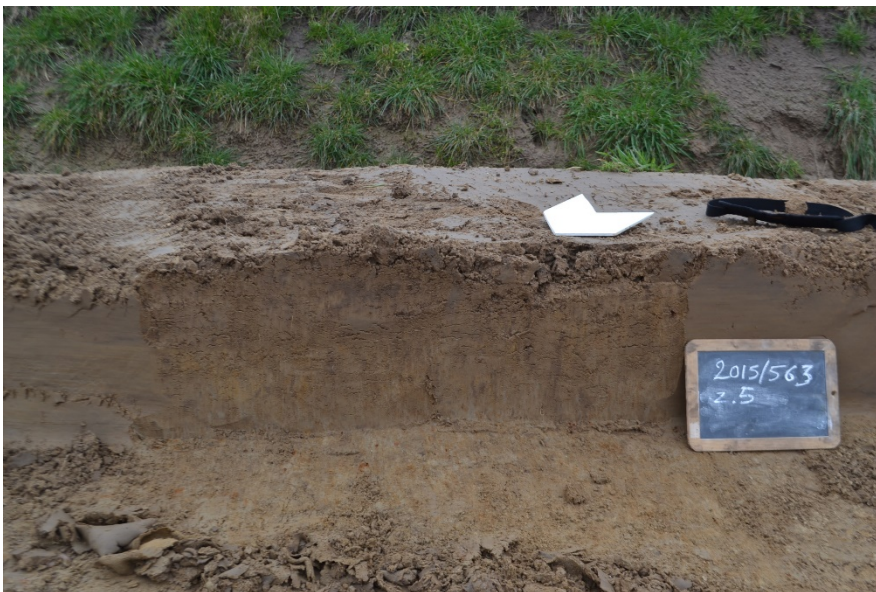
Ter hoogte van zone 5 wordt het wegcunet aangelegd en archeologisch opgevolgd.

3.4.1 Resultaten

De koffer werd uitgegraven tot 30 – 35 cm beneden het maaiveld onder archeologische begeleiding. De bodem bestond uit enerzijds uit een grijs tot grijsbruine zandleem. De zone was gedeeltelijk afgetopt.

Algemeen is de sleuf voor de helft verstoord door de aanleg van de weg en de naastliggende baan-gracht (bouwvoor, grote brokken natuursteen, mortel, 'versmeten grond'). Ter hoogte van de historische hoeve gaat de verstoring over in een gracht (spoor 1) dwars op de proefsleuf. De verstoring loopt verder tot het einde van de sleuf.

Spoor 1 bestaat centraal uit een zone geelgroengrijs gevlekte zandleem (Cg), met aan beide zijden een donkerbruine, humeuze band met hierin o.m. takken, wortels, Vondstenmateriaal werd niet aangetroffen.

Figuur 22 Restant van de bouwvoor, met hieronder een bruinige zandleembodem.

Figuur 23 Zicht op de versterking van de weg(links), met rechts de overgang van de bouwvoor naar C.

Figuur 24 Spoor 1.

3.4.2 Bespreking

Het wegcunet is grotendeels verstoord door de aanleg van de naastliggende betonweg. Op de hoek van het perceel met de historische hoeve is een gracht aanwezig (S1). Opvallend is dat de verstoring niet over deze gracht heen gaat, wat betekent dat de gracht lange tijd in gebruik is gebleven. Aan de overzijde van de weg is deze gracht dwars op de weg nog steeds aanwezig. Mogelijk was dit de wattertoevoer voor de site met walgracht.

3.5 Zone 6

3.5.1 Algemeen

Zone 6 ligt eveneens langs de Gouden-Hoofdstraat te Veurne, aan rand van de deelgemeente Vinkem.

Locatie Gouden Hoofdstraat, Vinkem, Veurne

X/Y 30243 / 191093 – 30355 / 191130

Kadaster 38026B0551/00A000

Geplande Werken

Bij het binnenrijden van de deelgemeente wordt in het midden van de weg een vluchtberm geplaatst om het verkeer te vertragen. Een fietspad wordt naast de weg gelegd. Een breedte van 2,50 m wordt hierbij ingenomen.

De zone ligt ten noorden van de Hoeve Kapelhof. Deze hoeve wordt in de studie van Meylemans aangegeven als een hoeve met walgracht. De zone is eveneens geselecteerd vanwege de ligging dicht bij het centrum van Vinkem.

Fysische kenmerken

Zone 6 ligt in een Ldp, een matig natte leembodem zonder profielontwikkeling.

Methodiek

Ter hoogte van zone 6 wordt het wegcunet aangelegd en archeologisch opgevolgd.

3.5.2 Resultaten

Net zoals bij het merendeel van de grachten, was de uitvoering gerealiseerd bij aankomst. Er kon geen opvolging worden uitgevoerd.

Figuur 27 Zone 6.

DEEL 4

BESLUIT

In Ruilverkaveling Sint-Rijkers werd het dossier Fietspaden Deel 1 uitgevoerd. In eerste instantie werden de ontwerpplannen vergeleken met de gegevens uit de archeologische studie. Dit leidde tot 6 zones waar een interferentie tussen archeologie en werken sterker aanwezig was. Voor de overige zones was een interferentie met ongekende archeologische waarden ook mogelijk, maar was gezien de geringe impact op de bodem kosten-baten als minder relevant beschouwd.

De opvolging van de grachten en zone 6 is door een verkeerde communicatie niet goed opgevolgd kunnen worden. Achteraf bekeken zouden deze zones weinig informatie hebben opgeleverd. De grachten konden enkel een dwarsprofiel opleveren, en zone 6 een beperkt inzicht. Door de dichte ligging langs de weg was mogelijk een groot deel verstoord – zie zone 5, en de nabije site lag al op enige afstand. Toch is de moeilijke opvolging van dergelijke werven problematisch en een blijvend aandachtspunt.

Zone 2 was grotendeels verstoord. Dit is vrij logisch gezien de voorgeschiedenis als doorgaande weg. Er zijn geen aanduidingen van een Romeinse aanwezigheid aangetroffen.

In zone 5 werd een dwarsgracht aangetroffen. Deze gracht bevoeide mogelijk de site met walgracht, en is – gezien de stratigrafie t.o.v. de verstoring langs de weg - pas vrij laat opgevuld.

BIBLIOGRAFIE

- Baeteman, C. (2005). How subsoil morphology and erodibility influence the origin and pattern of late Holocene tidal channels: case studies from the Belgian coastal lowlands. *Quaternary Science Reviews* 24, 2146 - 2162.
- Beke, F., & Demey, D. (2016). *Archeologische prospectie/opgraving. Fluxys - lot 4, Poperinge - Loringe, Staden (prov. W-Vl.)*. THV Ruben Willaert, Monument Vandekerckhove en GATE.
- Ervynck, A., & et.al. (1999). Human occupation because of a regression, or the cause of a transgression? A critical review of the interaction between geological events and human occupation in the Belgian coastal plain during the first millennium AD. *Probleme der Küstenforschung im südlichen Nordseegebiet*, 26, (pp. 97 - 212). Oldenburg.
- Meylemans, E. (1999). *Ruilverkaveling Plateau van Izenberghe: archeologische inventaris en archeologische evaluatie*. Asse-Zellik: Instituut voor het Archeologisch Patrimonium.
- Moormann, F. (1951). *Bodemkaart van België: verklarende tekst bij het kaartblad Lampernisse 51, W*. Gent.
- Termote, J. (1990). De bewoningsgeschiedenis van de Noordelijke Westhoek in de Vroege en Volle Middeleeuwen (5de-12de eeuw). In J. Herregat, F. Becuwe, J. Van Acker, & (red.), *Getuigen in de Polderklei. Huldeboek dr. historicus Godgaf Dalle*. Veurne.
- T'Jonck, G., & Moormann, F. (1962). *Bodemkaart van België: verklarende tekst bij het kaartblad Veurne 50E*. Gent: Centrum voor Bodemkartering.